fueverint, vanitate, & amore proprio decepti non reminiscuntur fragilis limi, ex quo compacti fuerunt; cumque se hic tamquam numina in honore haberi conspiciant, obliviscuntur, se cum commentitia hac divinitate, non secus ac alios e plebe, esse morituros. Quomodo vero reminiscantur? omnibus certatim semovere conantibus, tamquam funestissima objecta, quidquid saluberrimam mortalitatis memoriam in illis potest excitare, nec non plurimorum Principum ambitione probante quodammodo adulationem, & hanc quasi officiosam necessitatem injiciente? At quod illis vulnus infligitur, cum Domino placuerit hanc, qua decipiuntur, illecebram auferre, subitoque periculo quamdam in eorum mentem caducam, & mortalem conditionis memoriam revocare! *Ex funebri oratione Serm. Delphini.*

Prodire quoque possunt Principes cum dignitatis suæ signis, non autem cum luxu immodico.

Ne putetis, quæso (Auditores) me hoc sermone improbare nitorem illum legitimum, & decorum, qui generi, nobilitati, honori debetur. Equidem scio eos, qui supra cæteros elati sunt, dignitatem suam sustinere posse exteriori apparatu, qui non adversetur Evangelio: hoc ordo poscit, neque divina lege prohibetur. Languesceret fortasse subditorum obedientia, nisi hac excitaretur pompa, quæ illam in officio coercet: indocilitas facile oblivioni traderet auctoritatem, quæ non effulgeret. Talis est humana imbecillitas: indiget quadam exteriori specie, quæ oculos afficiat sive ad servandam imperii reverentiam, sive ad obedientiæ onus leniendum. Vivite quidem, o Principes, o viri dignitatibus insigniti; videant vos populi eo ornatu decoros, qui vestrum maxime decet gradum; hoc numquam mihi animus fuit improbandi: verum excessum probare non possum, qui conditionem vestram prætergreditur, modestiam lædit, passiones alit, efficitque, ut spiritus hujus mundi triumphet. *P. la Pesse 2. Tomo sermonum Sermone de luxu.*

SUPPLEMENTUM.

Dignitas, & Magistratus.

Summis viris nequaquam dispensatum est, quominus Legi obediant. *Esth. c. 15.*

NUmquid expectatis, Auditores lectissimi, propter eum dignitatis gradum, quem obtinetis in terra, Deum, non secus ac Assuerum Estheræ, vobis dicere, legem non pro vobis, sed pro mortalibus reliquis esse constitutam? *Non pro te, sed pro omnibus hæc lex constituta est.* Heu! Vos nequaquam ex ore Domini inanem hanc distinctionem expectatis, sed hanc ipsi vobis privata auctoritate vindicatis. Nonne austeritatem Monachis, inertibus orationem, imbecillis hominibus lenitatem, afflictis patientiam remittendam esse censetis? Tamen cognoscite ad longe sublimiores conditiones, quam ad inferiores, dirigi Evangelium, & hoc pro mundi Principibus, ac beatis viris factum esse. Quibus enim præcipue præcipitur jejunium, & mortificatio? nisi illis, quorum vita deliciis affluit? quibus humilitas, nisi illis, qui mundi obsequiis, ideoque laqueis stipati sunt? quibus eleemosyna, & spiritus charitatis, nisi iis, qui in opulentia versantur? quibus venia, & injuriarum oblivio, nisi iis, quos magna negotia magnis objiciunt inimicitiis? quibus vigilantia, & oratio, nisi iis, qui validioribus urgentur tentationibus? *P. la Rue, Sermone de Exemplo Sanctorum.*

Summi viri nullos in se dominari hominum respectus pati debent.

Viri Principes, qui a Deo constituti fuistis, ut reliqui vobis obsequerentur, & imitarentur, quomodonam ab ipsa usque pueritia pati potestis, ut vos humanorum respectuum aura circumferat? Sinitis adulatores vobis in auriculam dicere, has & illas artes, hos illosque affectus vobis mundi plausus, & gratiam conciliare posse. Quid? Nonne in lucem hanc nati estis, ut in mundo dominaremini? Numquid vestrum est vosmet ad illius exempla componere? an illius est sese ad exemplum verum conformare? Ex quo asserere, & probare volueritis naturalium sensuum vestrorum æquitatem, & præstantissimam, quam sortiti estis, educationem, nimis se beatum putabit Mundus, ea, quæcumque volueritis, peragere, & amare vos virtute præditos sine ulla comparatione magis, quam stultitiis vestris indulgens diligeret. Heu! Domine, nobis ab ortu tantam immittis reverentiam, tantamque animi propensionem erga Principes nostros; cur non agis, ut & ipsi sentiant omnem potestatis suæ magnitudinem, quid illi possint in nos fulgore exemplorum, & imperium, quod virtus illis in corda nostra potest conferre? *Idem Sermone de Humanis respectibus.*

Ut vere magnus sis, magnitudo tibi contemnenda est.

Quid in summa dignitate hominem palpat, & mulcet? Fastus, quo septus ibi est, licentia, quam illa inspirat, voluptatum, quas exhibet, affluentia. Aliis excellimus: credimus etiam nosmet supra legem esse positos, & ex nostro pendet arbitrio, quidquid palpare potest cupiditatem, & sensibus nostris satisfacere. Sed numquid est dignitate frui, fastum ejusdem ignorare? ejusdem licentiam cohibere, et procul amovere quæcumque ejusdem illecebras constituunt? Quotusquisque ille est ambitiosus, qui hoc pretio dignitates appetat? Talis profecto usus est, in quem a Principe Christiano sunt convertendæ. Fastigio magnitudinis solidam obiicere debet humilitatem. Debet seipsum contra dignitatis licentiam jugi in vitæ suæ actibus vigilantia munire; debet se a magnitudinis fascinatione per perfectam animi ab eadem avulsionem præservare. *In Delphini Panegyrico.*

Christiani Principis officium.

Si ratio sana, & a communibus erroribus immunis a superbia præservare nos potest, una Religio est, quæ producere valeat inter dignitates humilitatem, & una Christiana humilitas in Christiano Principe frangere potest ingenitam illam superbiam, quæ, ut ita dicam, cum mundi Principibus oritur. Neque enim credendum est, moderationem, atque pudorem, quæ in humili Principe non admirari non possumus, esse in eodem ingenii, vel catenæ humani sensus effectum. Effectus est solidæ humilitatis, quæ in nihili sui cognitione altius in corde ipsius constituta est. Quin tumeat, eo quod magnus est in oculis hominum, ansam inde arripit semet humiliandi coram Deo; quippe sua agnoscit munera, & in sua infirmitate nequaquam confidit; ita ut sine ullo ejus dignitatis, quam a natura sortitus est, & quam benignus illi afflavit jugiter, detrimento novit in persona sua sapienti temperamento mundi majestatem cum Religionis humilitate temperare, & solide humilem esse in fulgentissima celsitate. *Ibidem.*

Licet Reges esse debeant imagines Dei, superbia tamen oritur cum illis.

Si Reges sunt imagines Dei, hoc multo minus sunt per suæ celsitatis potentiam, quam per usum illius ob subditorum suorum felicitatem. Pastoris nomen in Evangelio illis appositum, qui animabus regundis præsunt, in profana antiquitate nomen erat commune eorum, qui Gentibus imperitabant; ut inde non tam subditi obedientiam erga suos reges perdiscerent, quam ut reges edocerentur præsidium, vigilantiam, amorem, & charitatem, quam suis subditis debent. Attamen in hoc viri principes ab ipsis incunabulis infinita nanciscuntur obstacula; & cum cæteri vulgo in lucis hujus usuram editi suam testari videntur calamitatem, atque nihilum, ex quo incipiunt emergere, summorum Principum animæ statim recipiunt lucis ejus, qua septi sunt, impressionem. Primum obtutum suorum objectum est aulicorum multitudo, sibi deservire, ac fere dicam, cultum adhibere festinantium. Antequam erudiantur, nihil sunt nisi parvula humani generis pars, alteri sustinendæ destinata. Hæc illos inanis excæcat cogitatio, totum mundum pro se tantum esse. Sentiunt jam se Dominos esse eorum, qui ipsorum institutioni præpositi sunt; & ratio vix se se explicare incipit in mente eorum, cum statim in corde illorum inimicos jam satis valentes invenit, cum quibus decertandum est. *P. de la Rue in Panegyrico in Delphini laudem dicti.*

Quænam sit difficultas salutis suæ procurandæ in viris nobilibus.

Evangelium inspicere satis est, simulque oculos in nobilium virorum conditionem conjicere, ut summum statim appareat discrimen, quod inter utrumque intercedit; quod quidem tam enorme Tertulliano visum est, ut non dubitaverit asserere, Christianismum cum sæculi dignitatibus simul esse non posse, & fieri nequaquam posse, ut idem simul & Christianus esset, & Cæsar. Hyperbolica quidem, & fallax exaggeratio, & quam tot magnorum Principum, qui in purpura, & auro seipsos sanctificaverunt, exempla penitus confutaverunt: exaggeratio tamen, quæ licet fallax inveniatur, apta est ad efficiendum, ut inde infinitam sentiamus difficultatem, qua simul conciliantur prærogativæ conditionis naturalis crucem omnem, & subjectionem perosæ, & placita Religionis, quæ jugem exigit abnegationem; ita ut inter multitudinem obstaculorum, quæ cujusdam gradus mortales in officiorum suorum praxi invenire possunt, magna solum religionis sanctitas illos redigere valeat ad hanc sedulam, gravemque fidelitatem, quæ est ipsis habenda. *Auctor Recens.*

Magna vero præsertim in juvene gloria est tot obices superare.

Quisnam legis infringendæ periculo, peccandique libidini magis obnoxius est, quam juvenis Princeps,

ceps, cujus vitia ne intueatur, veritas ipsa reverentiæ causa oculos claudit, donec illos aperit assentatio, ut plaudat, atque blandiatur? Quinam plures habet delicatiores occasiones frequentioresque illecebras, ut se libidini mancipet in Aula, tot inter mortales, quorum interest Regi adolescenti vitiorum virus adspirare, quia & ipsi corrupti sunt, ubi nihil ad eum fallendum non intentatum relinquitur, & ubi circum lapsus patent? Cui præ cæteris integrum est suis obsequi cupiditatibus? Quis facilius illas explere potest? Cuinam plures laquei metuendi, plures evitandi scopuli, plura obeunda pericula, plura sustinenda prælia, plures victoriæ referendæ, idque non in ætatis maturitate, sed in æstu adolescentiæ, cum cupiditates acriores sunt, ratio minus illuminata, virtus magis infirma, & effrænis licentia? Quodnam supernaturalis fortitudinis prodigium requiritur, ut tot inter pericula, juvenculi Principis innocentia servetur? *Idem.*

In omnibus conditionibus salvari possumus.

Quisque in statu suo salutem suam potest operari, verum est; dummodo nihil divinæ legi adversetur. Videlicet Deus mortales suos intuetur in misericordia sua; illius expertes non sunt Principes, licet tot illi circumfulgeant radii, licet gravibus curis, & maximi momenti negotiis circumsepti sint, licet in mundo enitescant. Verum nihilo minus est, illos pluribus obicibus obsessos esse, plures illis superandas esse difficultates, plures tentationes expugnandas; quamobrem tenentur sibimetipsis attentius invigilare, majori cum fide, ac religione ad Deum accedere ad illa obtinenda subsidia, quibus indigent, ut omnibus dominentur cupiditatibus, quibus lacessiti sunt, utque Deo sacrificent quidquid obsistere potest necessitati eidem placendi. *Abbas Trappensis, Tomo 1. Placitorum Christianorum.*

Summi debent imis præsidium, imi summis submissionem.

Vult Deus, ut orantes illum omnes Patrem nostrum vocemus. Summi id vere dicere nequeunt, nisi imos tamquam fratres suos fuerint intuiti. Qui humili loco nati sunt non ideo debent erubescere; & qui nati sunt loco illustri, non debent intumescere, ac superbire. Sed si nobiles non debent semetipsos efferre supra terræ filios, æquum etiam est, ut qui infra subsistunt, eam illis adhibeant observantiam, & officia, quæ secundum status sui conditionem tenentur. Numquam Dei Filius auferre voluit statuum subordinationem, sed hanc perficere per sanctam æqualitatem, quam in mundo regnare jubet. Æqualitas ista charitate innititur, & ut melius dicam, ipsa charitas est. Si hæc rite servaretur, quam pacem, quam tranquillitatem non produceret illa in familiis, dominos inter, & servos, superiores inter, & inferiores, inter parentes, & filios? Quælibet domus, quælibet urbs, quælibet provincia, quodlibet regnum, mundus ipse totus tunc perfectissima Cœli imago haberetur. *Ex modo recitandi orationem Dominicam.*

Cur nobilium peccata coram Deo graviora sunt peccatis populi.

Hoc efficit, ut pleraque summorum virorum scelera coram Deo sint magis enormia peccatis populi. Populus supra caput suum tot intuetur diversas potestates. Dei potestas illi minatur, minitatur illi quoque potestas hominum, quos supra se per gradus videt attolli. Sæpe alteri obsequium præstare non potest, quin alteri renuat. In partes concedere nequit, quin fiat inimicus Domini, vel Dei sui. In hoc certamine quamdam nanciscitur excusationis speciem. Potest dicere Deo: Fallor; minis, illecebris ad peccandum impellor ab iis, quos mihi dominos præfecisti. Si minus tibi parui, parere ausus non sum. Vos autem, Domini, qui præcipitis, quibus obediunt omnia, sub quibus omnia cedunt, quid vos Deo reddere poteritis? Nisi hoc: Si tibi non parui, parere nolui. *P. de la Rue in Quadragesima.*

Humanæ dignitates sunt fluxæ.

Quotusquisque in terris nunc temporis adest, qui beatus prædicetur, & cujus fortunæ invideatur? Paulisper attendite, & mors, quæ non longe abest, vobis perspicue ostendet, quid sit hæc fallax beatitudo. Nemo igitur terræ divitibus invideat; nemo auri fulgore perstringi se sinat, nemo se beatum autumet, eo quod superbas incolat ædes, vel insigni dignitatum fulgore coruscet, vel longo servorum satellitio stipatus incedat; sed meminerit ea, quæ mundus stupens admiratur, ac afflictim deperit, quamprimum transitura, & hominem hunc adeo felicem momento collapsurum, cum se maxime stare arbitrabitur. Quamvis omnium sæculorum testimonia minime sufficerent ad hanc nobis veritatem probandam, satis esset intueri tot homines quotidie nostros ob oculos diem suum obeuntes. Humana fastigia terribilibus sunt obnoxia casibus, & qui ad honorum culmen evasit, non longe abest a lapsu. *Ex Tractatu de discrimine inter tempus, atque Æternitatem.*

Pericula eorum, qui facile credunt se summis dignitatibus obeundis aptos.

Neminem novimus, qui vere a Deo fuerit illuminatus, & insignia mundi fastigia, dignitatesque non horruerit. Illi, quibus lumen rectum non est, nil apertius vident, quam talenta, ac dexteritatem suam ad eas, quas depereunt, dignitates exercendas. In hoc etiam facile est extremam eorum cognoscere cæcitatem ortam ex ambitione, qua tumidi sese ad sublimes status gestiunt provehere, quibus exinde sunt prorsus indigni. Sed quia seipsos ignorant, neque intelligunt præcellentium dignitatum pericula, neque meditantur profundas de salute veritates, permanent in præcellenti conceptu, quem de asserta sua dexteritate imbiberunt, quin solliciti sint de periculis, quæ subeunt perdendi animas suas. *P. Surin. In Asceticis Dialogis.*

Summi viri potissimum bono exemplo aliis præfulgere tenentur.

Christianis omnibus præcepit JESUS CHRISTUS in Evangelio suo, ut fructus facerent pœnitentiæ, atque justitiæ, ad sese invicem ædificandos bonis operibus, & ad semet mutuo excitandos ad glorificandum Cœlestem Patrem ipsis eorumdem faciendorum & vim, & voluntatem tribuentem. Hoc tamen præceptum potissimum summos afficit viros, qui, quo elatiores sunt, eo opera illorum magis elucescunt, & quo plus auctoritatis habent, eo plus virium exemplis ipsorum inest. A Deo habent gloriam, & hanc ad eumdem referre debent. *Flechier Episcopus Nemausensis.*

Difficultas sancte vivendi inter dignitates.

Oculis Fidei thronus est sublimis scopulus. Regnum est species universalis tentationis; auctoritas, quam tribuit, & impunitas, quam nanciscitur, magnæ sunt ad peccandum illecebræ. Cum licet nobis nonnisi nostris obsequi cupiditatibus, difficile est, nostra tantum exequi officia; & Rex, qui circum se non videt, neque audit, nisi cupiditatum suarum excusationes, assentationes, vel laudes, quibus vitia sua celebrantur, nisi subsidia licentiæ, prætextus injustitiæ, amuleta, vel antidota contra veritatem, Rex, inquam, scopus omnium humanarum cupiditatum, factus etiam objectum, vel consors alienarum, nullibi innocentiæ securitatem, virtutique suæ perfugium nanciscitur. *Abbas Mongin in S. Ludovici Panegyrico.*

Quid de dignitatibus nos doceat Evangelium.

Quid de mundi hujus honoribus, ac dignitatibus nos docet Religio? Docet periculosissimæ rem plenam esse aleæ ad eas elevari, quia ut plurimum iis homines abutuntur: docet illum facile perire, qui aliis supereminere gestit, qui fovet in anima superbiæ sensus, qui imperiosius, ac durius agit cum inferioribus suis, qui sua abutitur magnitudine, ut incompositis desideriis suis satisfaciat. Docet Religio, sæculi dignitates pondus esse gravissimum, & onus immane. Quo quisque elatior est, eo est officiis cumulatior, eo illi gravior reddenda ratio est, eo facilior suppetit causa semetipsum arguendi, eo quod minime adimpleat ea munera, quæ tamen arctissimæ sunt necessitatis. *Lambert in Anno Evangelico.*

Generis nobilitas meritum personæ non probat.

Nobili natum esse genere apud homines est, originem duxisse ex genitoribus, qui secundum ordinem mundi spectabiles erant. Sed hæc ipsa nobilis origo nullum secum adfert pretium vel animi, vel corporis, nullum inde vitium aufert, & æque insignia videntur tam in iis, qui genus jactent suum, quam in iis, qui sunt de pulvere nati. Nulla igitur satis solida causa est, quæ illos pluris faciendos esse velit, quam hos. Error igitur est generis nitorem semper esse cum reali merito conjunctum. Falluntur ergo illi, qui avorum generositem pluris æstimant, quam ipsas hominis virtutes. *Ex Sermone, ubi ostenditur, quam periculosa sint hominum commercia.*

Mundi Principes ad Deum referre debent magnitudinē suam.

Patet, crimen, quod summi committunt Principes sibimet accepta referentes honorem, & bona, quæ possident, quamdam esse speciem perfidiæ, ac rebellionis contra Deum. Sicuti enim rebellis abs Rege merito haberetur, ut liquet, aliquis ex subditis ejus, si Provincia sibi commissa ad regiam ibi servandam auctoritatem ipse potiri vellet; ita cum summi viri a Deo dignitatem, omnemque acceperint potestatem, non pro seipsis, sed ut Dei imperium constituant, ejusque gloriam procurent, rebelles, ac perfidi sunt erga Deum, cum hæc omnia sibimet referre volunt accepta. Ad hoc igitur crimen evitandum, considerent necesse est summi viri conditionem suam tamquam ministerium,

ac

ac munus sibi divinitus collatum, quod ipsis impositum Deus, non autem tamquam qualitatem aliquam sibi inhærentem. Omnino inde avulsum intrinsecus animum habere debent, & hæc omnia tamquam aliena putare, quæ illos neque in se perfectiores, neque Deo jucundiores efficiunt, & quæ solum illis aperiunt viam ad plus boni, malive efficiendum secundum modum, quo iis perfungentur muneribus, quæ ab illis hoc sibi impositum ministerium requirit. Illis persuasum esse debet, unum hunc seu bonum, seu malum ministerii sui usum, suum esse, & in illis permansurum; in ipso enim obitu omnis ab eis dignitas auferetur; illi vero secum afferent ea tantum, quæ in eodem statu seu bona, seu mala gesserint. *Ex tractatu de dignitate.*

Principum peccata magnos habent exitus.

Plebejorum, vulgariumque animarum crimina ut plurimum in status sui caligine jacent consepulta, & committentibus dumtaxat sunt perniciosa. Illustrium autem & genere, & dignitate virorum flagitia publica excitant scandala, ac facile trahunt in ruinam illos, qui proni sunt; vel pravis exemplis inspirant viventibus in exercitatione virtutis confidentiam, per eam, quam hi comparationem in sui favorem instituunt. Quamvis scelera pauperum publica fiant, fere periculosos non habent exitus, sed minimi etiam lapsus eorum, qui generis, dignitatis, status sui magnitudine coruscant, videntur magni propter nocentium nitorem: plerique enim mortales metiuntur peccata potius ex peccantium dignitate, quam ex peccati natura. *S. Chrysostomus in Opusculis.*

Mundi hujus dignitas simul esse possunt cum Christiani hominis officiis.

Dubitabat olim Tertullianus, an Cæsares fieri possent Christiani, & an Christiani Cæsares fieri. Humilitas, qui Christianismi character est, una cum Imperii majestate simul esse posse ei non videbatur, sed in hac quoque re magnus ille vir nimium zeli sui severitatem sequebatur, ne dicam ingenii sui austeritatem. Quanta enim cumque tandem intercedere posse videatur oppositio inter Christianam humilitatem, & Regiam Majestatem: verum nihilo minus est secundum eadem fidei nostræ rudimenta, duo hæc simul conciliari posse; agnoscimus enim humilitatem mentis, & cordis, quæ media inter omnes mundi pompas vigere potest. Non deest etiam exterior quædam humilitas, quæ summos etiam viros decet, & nihil illis majorem in hominum animis benevolentiam, & in cordibus auctoritatem promerentur, quam cum videntur eorum dejectiones, & ut ita dicam, umbræ humilitatis cum fulgore triumphorum, & rerum ab ipsis præclare gestarum luce commixtæ. Illud nihilominus fateor, si Cæsares, ac Reges jus sibi esse contenderent, sibi dignitatem suam sustinendam esse æque spiritus sui fastu, ac apparatu externo, qui homines fallit, æque magnificentia aulæ suæ, ac animi tumore; jam inde, JESU CHRISTI verbis utar, ineptos esse Regno Dei, qui elatos, superbosque spiritus non admittit. Dicam amplius: Si in dignitate sua ita circum vallarent, ut inde numquam descendere vellent, ut in partem accederent humiliationum Filii Dei; Ecclesia nequaquam dignos illos censuisset, qui in numero filiorum ejus reciperentur. Quare? Quia nullus est sine humilitate Christianismus; ideoque nullus esse potest sine humiliatione Christianus. *Tiberges in Sermone de ablutione pedum.*

Quomodo summi viri se se humiliare debeant coram Deo.

Quas gratiarum actiones Æterno Patri mundi hujus Principes referre non debent, qui per summam illius misericordiam se satis fortes inveniunt, ut huic humani cordis corruptioni resistant; qui in cogitationum suarum vanitate non evanescunt, qui in sublimi dignitatis gradu fovent semper erga Deum profundam mentis humilitatem; qui ne latum quidem unguem recedunt ab eo, quod illi præstare debent officio, ut in cæptis omnibus illum consulant, ut in prosperis eidem adhæreant, ut in adversis sese humilient, in omni vitæ suæ vicissitudine recinentes illa Regii Prophetæ verba: *Nonne Deo subjecta erit anima mea?* Cur anima mea Deo subjecta non erit? quandoquidem ille Deus est salutis meæ, principium essentiæ meæ, & totius spei meæ unicum objectum? *Idem.*

Psalm. 61.

Summarum dignitatum periculum efficere debet, ut damna formidemus.

Christiana humilitas ipsa per se nobis interdicit perquisitionem dignitatum, honorum, magistratuum, quos mundi sectatores tantopere concupiscunt. Hæc ea sunt, quæ Christianos verus debet perhorrescere. Novimus exempli gratia pericula quibus Principum vita est obnoxia, multitudinem officiorum, quæ illis obeunda sunt, difficultatem, qua illi perfunguntur. Deo immortales agamus, habeamusque gratias, eo quod nos summo loco oriri noluit: oremus pro illis, qui genus hoc sortiti sunt; gratias agamus pro illis, qui rite munera sua obeunt; admiremur virtutem eorum, eamque nobis ad imitandum proponamus; fugiamus non solum magnas mundi dignitates, & magistratus, sed ipsam etiam mundi celebritatem evitemus. Sancta humilitas efficiat, ut contemnamur potius, quam in pretio habeamur a quoquam. Optemus omnino ignorari, ac nesciri: hæc utilissima est ad salutem via. *Ex Speciminibus Ethicis.*

Quanti reipublicæ interest efficere ut Deo rite serviatur.

Vestrum est, o Principes terræ ac magnates, illud explere munus, quod status vester, & vestra ipsa utilitas exigunt. Si enim Principi curæ non est, ut Deo reddatur, quod Dei est; quomodo contendit, ut populi sui sibi, quod suum est, reddant? sibi inquam, cujus maxima gloria est, esse in terris viventem ejus imaginem. Si credit, sufficere, aliis dominari, ut sibi ab aliis præstetur obedientia; si putat præmia, & pœnas, quarum arbiter est, posse per se omnes subditos suos allicere, vel illis terrorem incutere, næ illum eo graviori errore deceptum invenio, quo difficilius sese inde expedire potest, quoniam illum minime agnoscit. Principis potentia, quantacumque illa est, quam brevissime ad nihilum redigeretur, si qui illi parent, arbitrarentur nihil esse eadem majus! Religio primas jecit radices timoris, quo regem homines reverentur; hæc illos pariter nutrit, & per cibum, quem illis impertit, efficit, ut arbor, unde exierunt, & eorum vitam servat, fructus afferat. Non secus ac autem arbor cujus radices nullum amplius e tellure succum hauriunt, propterea quod & erogeneum aliquod corpus inter utramque se immittit, vel ob alium aliquem casum, quem non affero, quippe esset inutile; non secus ac inquam, talis arbor sensim exarescit, donec paulatim omnino moriatur; ita si aufers a statu quodam Religionem, observantia, & metus erga principem cum ipso lacte hausitus, sensim intercidunt, & inde omnia existunt mala, quæ ipsi fingere possumus, & multo majora. Et sane contendendum non est spem præmiorum, & metum pœnarum inhibere posse hominem in gradu adeo lubrico stantem. Miser, qui non credit in Deum; per inobedientiam, ac rebellionem suam longe plura sperat se consecuturum, quam quæ illi Princeps suus pollicetur. Quod autem pertinet ad supplicorum metum; quem effectum hic obtinere potest in eo, qui post hanc non aliam credit futuram vitam, & post horæ quadrantem se malis omnibus defunctum fore arbitratur? *Auctor recens.*

Regni origo.

Si permansissent homines in innocentia, in qua illos creaverat Deus, nulli fuissent Reges apud illos, & omnes æqualem nacti ortum, omnes in æqualitate vixissent. Sed cum peccatum ipsos ex hoc deturbaverit statu, quilibet se dominum constituere contendit, & aliis imperitare. Frustra naturæ vox ad excitandos in illis sensus æquitatis, quos Creator in corde eorum impresserat, illis clamabat; nemini injuriam facite, in fratribus vestris imaginem divinitatis reveremini: suarum dumtaxat cupiditatum injustitiæ auscultabant. Ambitio, avaritia, odium, uitio, cædes ac omnia teterrima flagitia effusa sunt super terram instar violentorum torrentium, ac sexcentas pepererunt vastitates quibus humanum genus obrutum fuit. Ad omnia mala hæc compescenda consensere mortales, ut nonnullis ex ipsorum numero sese subjicerent, quibus regundi jus ultro conferrent. Hoc pacto Reges constituti sunt futuri publicæ fidei arbitri, infirmis contra fortiorum oppressionem opem laturi, privatorum lites judicaturi, & unicuique quod suum est distributuri. Hæc Regni origo est. Sed institutio hæc neque legitima esse poterat, neque diuturna, nisi Deus supremus vitæ, necisque Dominus illam confirmasset, regibus suam communicans potentiam, & jus judicandi homines, pœnas criminibus irrogandi, & percutiendi eos, qui civilis societatis ordinem perturbant. *Primus Sermo Academiæ Anni 1705.*

Oratio a Principibus habenda ut suam Deo dependentiam teneatur.

Concede, quæsumus, Domine, ut perfecte cognoscamus, quod tu ipse es, & quod ipsi sumus, infinitam tuę dignitatis majestatem, & nihilum nostræ humilitatis: *Noverim te, noverim me*: ut cum nobis persuasum omnino fuerit, omnem magnitudinem nostram, non aliud esse, quam participationem tuæ, quam nobis ad majorem tui nominis gloriam, & sanctificationem eorum in quorum oculis effulgemus communicasti; efficaciter excitari possi-

possimus, ut eadem utamur ad proximum quidem juvandum, ac te ipsum glorificandum, sæpe objicientes coram te magnitudinem, quam nostræ conditioni adnectere voluisti; ac sæpe te coram fatentes hanc tuam esse non nostram, ipsamque esse tamquam gloriæ tuæ radium; & eadem utentes, ut virtutes in honore habeantur, & ut alii etiam ad illarum praxim alliciantur. Ita coram Deo humiliare se debent illi, qui cæteris eminent: quia honor magnatum conditioni inhærens efficit, ut non inviti ad illorum imitationem rapiamur. Jugis ad Sacra interventus, frequens Sacramentorum participatio, indumentorum modestia, solatiorum, ubi periculum adsit, fuga, diligens Legum divinarum, non secus ac Ecclesiasticorum præceptorum, Evangelicorumque canonum observantia nitet in vita eorum, quorum conditio sublimis est: Humana ratio nij amplius habet, quod prohibere valeat infirmas animas, quominus hæc omnia exerceant. *Excerptum ex libro, cui titulus: Ratio recitandi Orationem Dominicam.*

Dignitas secum trahit varias tentationes.

Una ex perniciosissimis magnitudinis tentationibus est mollities; amor proprius, sublimis existimatio, qua gaudent, & qua tument, efficit, ut Principum virorum plerique seipsos respiciant tamquam vitæ voluptatibus natos; quin alteri cuipiam rei invigilent, quam illis quærendis, sibique omni in occasione procurandis; quin quidquam, vel in re quapiam, pati velint, usque ad contemptum exercitiorum ad Religionem spectantium, & officiorum ad salutem in paucis pertinentium, ut interim de seipsis, commodisque suis cogitent, solatiis indulgeant, gloriæ suæ consulant, & magnitudinis ipsius incrementum perquirant . . . . Tentatio, quam illis summæ libertatis spiritus inspirat, non est minus periculosa: hæc enim illos indociles facit monitis omnibus, quorum tamen maxime indigent pro vitæ suæ regimine, & negotio salutis suæ. Conditio procul dubio formidabilis! quæ magna ex illis requirit officia, & quæ prohibet, ne semper illa rite cognoscant; quoniam illos ferme extra ipsos detinet; immo non levi obstaculo est, ne illis perfunganur, quoniam tanta in mollitie enutriti sunt, ut inepti fiant, ut sibi vel minimam vim inferant. Hic strepitus, hic rumor, magnus hic populi concursus, quo se septos vident, efficit, ut jugi stupore affecti nihil percipiant; & objecta indefinenter circum oculos eorum nitentia, ita illos perstringunt, ut videre minime possint, quidquid saluti suæ potest adversari. Hinc effrænata illa vivendi licentia, quæ efficit ut totum vivendi spatium traducatur in jugi oppositione divinis legibus, & in statu peccati numquam desituri; *Incessabilis delicti*. Funestus, procul dubio, status Principum sæculi, qui cum eo magis sese humiliare debeant coram Deo, quo magis elati sunt, ex majoris humiliationis argumento, magis superbiendi occasionem eliciunt. *Ibidem.*

2. Petri 2.

Nemo vere magnus est, nisi qui talis est coram Deo.

Satis non est, ad hoc ut ingentia benevertant cœpta, a Deo fuisse vocatos; sciendum etiam est sapienter, modesteque sese gerere secundum consilium, quod Spiritus Sanctus præbet. Quo majores estis, ait ille, eo vos magis demittite, non corpore tantum, sed corde. Hæc ipsa S. Augustini sententia est: Opus est, ait ille, ut qui in aliqua dignitate constitutus est, coram hominibus locum suum tueatur, sed ut coram Deo sese tamquam mortalium novissimum intueatur. Homo re ipsa vere sapiens, alios semper se meliores, majoresque debet existimare; nam proprie loquendo nemo vere agnus esse potest, nisi qui talis est coram Deo. Qui autem plus virtutis habet, hic coram Deo major est; neminem quippe judicat Deus ex eorum opibus, dignitatibus, divitiis, existimatione, auctoritate, sed ex virtutibus, quæ solæ omne illorum meritum constituunt. Nemo igitur vere magnus est, nisi quatenus virtute præditus est, & illi aliis præferri merentur, qui alios virtutibus antecellunt. *Cardinalis Bellarminus in Opusculis.*

Mundi dignitates perstringunt, nec sinunt, ut Cœli dignitatem sitiamus.

Reges, & Principes incessanter circumsepti sunt objectis, quæ illorum palpant cupiditates; amor gloriæ numquam vanitate caret; nimias inveniunt occasiones, quæ ipsorum concupiscentiam irritant, quam luxus, & delitiæ fovent. Occupati sunt curis, atque negotiis, quæ illis juges pariunt distractiones, qui magni profecto esse videntur ad contritionem obices. Qui privatam vitam ducunt, immunes sunt ab omnibus id genus agitationibus; nisi ipsi eas sibi velint procurare: nihilominus pauci videntur, quorum corda vera sint contritione commota, quantumvis hanc consequi facilius possint præ illis, qui mundi negotiis sunt impediti. *Ex Opusculis S. Jo. Chrysostomi.*

Humana dignitas est fluxa.

Vapor in aerem sublatus virtute solis, nonnumquam præclaram sui exhibet speciem, ac intuentibus jucundissimam aperit scænam; sed post hæc quandiu viget fallax hic nitor, mortalium oculos perstringens? *Vapor est ad modicum parens*. Vapor nequit amplius subsistere, ac leviorbus flatibus cedens repente dissipatur, & evanescit. Mortalis homo licet sederes super sublimi terrarum omnium solio, cogita futurum ut brevi evanescas: *Elevati sunt ad modicum & non subsistent*. Hodie in pompa, atque fulgore ab omnibus conquisitus, amatus, adoratus: cras in tenebris sepulchri, corrosus, depastus vermibus. Tot summi Duces, tot Monarchæ potentes, expeditionum suarum celebritate universam terram repleverunt; quid modo illorum est reliquum? Nominis etiam eorum memoria deleta est. *P. Segneri in Meditationibus suis.*

Jacobi 4.

Job 24.

Nil magis oppositum, quam Deo, hominumque judicium de vera magnitudine.

Quænam est hominum insania, tanto ardore terræ hujus honores appetentium! Quod apud homines dignitas, magnitudo, gloria, appellatur, quid est coram Deo? nisi abominatio. *Quod hominibus altum est, abominatio est ante Deum*. O si altius vobis in cordibus hæc infigeretis JESU CHRISTI Æternæ Sapientiæ verba, longe aliud ferretis judicium de rebus; neque vobis gloriæ verteretis, eo quod inimicum humiliastis, victores judicio abiistis, magistratum hunc affecuti estis, & honoris competitorem de ponte dejecistis. Oculos convertite ad ea, quæ in terris maxime nitent; aliis imperitare, dignitatum fulgore clarescere, numerosam famulorum catervam habere, magnificos erogare sumptus; denique quidquid hominum palpat ambitionem, & magnum est in oculis eorum, hæc omnia, ne uno quidem excepto, est abominatio coram Deo. *Idem.*

Luc. 16.

Quid factum sit de terræ Principibus, & quid reliquum sit magnitudinis eorum?

Ut omnino terrenarum rerum vanitatem assequeremur, sæpe nosmetipsos interrogare deberemus de exitu tot Principum terræ, *Ubi sunt Principes gentium?* Quærit Propheta Baruch; ubi sunt Cæsares, Augusti, Alexandri, ac tot alii, qui repleverunt nominis sui celebritate, & fulgore potentiæ suæ universum terrarum orbem? Coronæ eorum, trophæa, triumphi, opes, nil horum eos subsecutum est. *Exterminati sunt*, idem respondet Propheta. Sepulchrum totum illud fuit, quod in morte in hoc visibili mundo fuit illis reliquum. Hæc ipsa Sepulchra non vigent amplius, & ne cineres quidem superfunt horum Numinum terræ. Ita omnis magnitudo eorum exinanita est. *Exterminati sunt*. Quid porro ex hac consideratione inferendum est? Hinc sane elicienda est veritatum omnium utilissima, hoc est citra gravissimam stultitiam fragilia sæculi bona bonis æternis præferenda non esse. *Idem.*

Baruc. 3.

Ingentes fortunæ & honores excæcant homines, & passim efficiunt, ut alii videantur.

Hic vir felicissimas ad virtutem sortitus fuerat dispositiones; tener erga proximi calamitates, affabilis, modestus, suavis, indulgens. Donec se inter aureæ mediocritatis cancellos se continuit, numquam labi visus est. Pretiosa hæc naturæ bona ipse magis locupletabat, præclarum in usum convertens gratiæ dona; quippe omnia quibus divinitus cumulabatur bona in fœnore collocabat. Hoc erat exemplar, quod honestus quilibet vir, & quivis Christianus fervens sibi ad imitandum proponere poterant. Nunc fors, favor, gratia alicujus præpollentis viri qui merita illius habet comperta, exploratamque virtutem, in eminenti gradu illum constituunt. Hic non est amplius homo idem; ratio procul abest ab omnibus consiliis ejus; superbia, invidia, odium cor ejus pervadunt; violentus homo est, inexorabilis, acer, contemptor, ultionis cupidus, qui impos animi effrenatæ cupiditatis suæ motibus obsequitur. Verbo nemo potest amplius cum illo consuescere: *Comparatus est jumentis, & similis factus est illis*. Quonam præstigio repente tanta hæc mutatio facta est? Hic honoris locus numquid illitus est virulento succo, ut sui impotes faciat, quicumque illuc se audent attollere? Haud ita quidem. Nitidiora officia simul esse non possunt cum christianarum, civiliumque virtutum praxi; & homini huic non deerat in præclaris animi dotibus sufficiens subsidium, si illi cavendum fuisset dumtaxat ab inani recentis fortunæ splendore. Sed virtus ejus adulationis vim non sustinuit, & subtile hoc virus evertit omnem œconomiam tot præcellentium habituum, quibus eumdem exornare Deus fuerat oblectatus. Septus corona adulantium, qui eum fallere

Psal. 48.

lere cupiebant certatim inanibus, cupidissimisque officiis ad gratiam aliquam extorquendam, non ultra vitium respexit, nisi in fallacibus speculis, & loco turpidissimæ illius fœditatis, sub qua illud spectabat olim, non cernit amplius illud nisi sub integumento rei, quæ suum statum, suamque deceat auctoritatem, vel ad summum tamquam levissimam infirmitatem summorum Principum conditioni inhærentem. Ne in tantum errorem incideret, fideli esset opus amico, qui ante oculos illius speculum veritatis proponeret, ubi seipsum, qualis est, intueretur: quod mundi Principes ne sperare quidem possunt. Se igitur inspiciant in tabula, quam hic Spiritus Sanctus illi proponit: *Homo cum in honore esset, comparatus est &c. P. Segneri in Meditationibus suis.*

Summi æque ac imi expiare debent peccata sua per pœnitentiam.

Divites, ac Potentes fere numquam inter homines inveniunt tribunal satis æquum, ut meritis eorum jus tribuat. Turpis adulatio, dum illi vivunt, vitia eorum in virtutes convertit, odiosa malignitas etiam post mortem virtutes eorum in vitia convertere conatur. Deus unus semper æquus in eo, quod probat, & in eo, quod improbat, nulli eorum crimini ignoscit, neque ullo ex bonis eorum operibus nigrum loliginis succum conatur adspergere. Sicuti mercedem suam extendit ad omne bonum, quod faciunt, ita nullum malorum, quæ committunt, impune sinet abire. Nulla creata potentia justitiæ illius jura potest eludere, atque in divinis Scripturis regibus omnibus ait, nitorem fulgentissimarum coronarum tegere non posse ruborem sceleribus inhærentem: &, si nocentes sunt, non aliam illis ad eum evitandum superesse viam, quam ea delere pœnitentia sincera. *P. Senault Oratorii.*

In Principibus perrara est humilitas.

Superbia, quidam Ecclesiæ Pater inquit, *sublimes appetit mentes*. Tot concurrunt causę ad vitium hoc in Principibus ciendum, ut, si qui sunt humiles, virtus eorum miraculi instar videri possit. Quidquid illos circumstat, ipsos sibi applicat tamquam ad aliquid magni, & mox amovet eorum oculos ab iis omnibus, quę ipsos in cogitatione sua possent humiliare. In ipsis quoque vitiis adulatores inveniunt: *Desinunt esse probri loco purpurata flagitia.* Ad eorum aucupandam gratiam, si quid boni ab illis possidetur, hoc in Cœlum tollitur; veritates ad illos non perveniunt nisi tamquam populorum tributa, quę in singulis manibus, per quas transeunt, insignem diminutionem patiuntur. Omnia pendent ab illis; omnia illis cedunt, ita ut impressiones hujusmodi adjunctæ amori proprio, qui plurimum tribuit iis imaginibus, quas nobis nostrummetipsorum proponit, Christianam humilitatem adeo raram efficiant, atque difficilem inter dignitates, ut gratiæ miraculum quoddam videatur. *P. Archangelus Enguerrant.*

Deus Magnatum superbiam horret, non magnitudinem.

Hinc in sacris Scripturis Magnitudo tot fulminibus, & comminationibus petitur, ut si, qui magni sunt, animum adverterent, in oculis eorum vera esset calamitas se tale genus sortitos fuisse. Quod magnum est in oculis hominum, Salvator ait, abominatio est coram Deo. Unum ex funestis judicii universalis spectaculis erit, inquit Isaias, videre trepidationem, & annihilationem eorum, quos humana dignitas in terris protulerat, & in Inferno teterrimis suppliciis terræ Principes, ac Potentes torquebuntur. Neque ideo putes Deum odisse magnitudinem per seipsam, sed odit superbiam; cumque per humani cordis corruptionem Magnitudo sæpe fit materia, ex qua coalescit peccatum, idcirco secundum æternam Sapientiam est abominatio coram Deo. *Idem.*

Magnitudines ut plurimum vita ipsa non sunt diutiores.

Quis non videt quam breves, quam vanæ, quam fragiles sint secundæ hæ vitæ, quas infirmitas nostra excogitat ad tegendum quodammodo mortis horrorem? Dormite somnum vestrum terræ Principes, & in pulvere vestro manete. Si post aliquot generationes, generationes dico? si aliquot post annos ab obitu vestro reverteremini, homines oblivioni traditi, iterum inter loculamenta vestra vosmet reciperetis, ne videretis nomen verum tetra caligine sepultum, deletamque celebritatis vestræ memoriam &c. *Bossuet Meldensis Episcopus.*

Quodnam sit Principum officium.

Principes, qui fatum suum sequi volunt, ac divinis obsequi consiliis, in id incumbere debent, non quidem ut sua propria voluntas dominetur, sed ut regnet veritas, & justitia, quarum norma, atque principium ratio ipsa est, ejusque æterna voluntas. Si vera utilitate sua moventur, omnem vitam suam ad exemplar hoc conformabunt, quod non minus prudentiæ consonum est, quam Religioni. Profecto sicuti Princeps solide potestatem auctoritatemque suam statuere non potest, nisi hinc quidem subditorum suorum amorem sibi conciliaverit, inde vero inimicis, ac hostibus nominis sui terrorem incusserit, necessario fatendum est, justitiam, & veritatem, quæ duæ tantum duo hæc bona procurare possunt, firmissima esse regalis solii præsidia. *Ex Sermone primo Academiæ anni 1705.*

Quot sint periculis obnoxii.

Ex quo Princeps sceptro manum admovet, omnia ad illum pervertendum conjurant. Tabidus aer Aulæ, ubi captiva in injustitia detinetur veritas, ubi omnia fere corda sunt duplicia, & ora omnia dolo, & mendacio patentia, diadematis fulgor, jugis parvulorum oppressio, assidua Magnorum observantia, qui semper sunt præsto, ut coram fortunæ suæ idolo genua flectant, facilitas obsequendi cupiditatibus suis, absoluta potestas, quæ ad primos concupiscentiæ motus omnes illecebras exhibet, sexcenta objecta fallentia, solium catervatim obsidentia, communes, & quotidianæ sunt Regni tentationes. Quam difficile est, quod ex tot objectis, qui acres adeo in humanos sensus impressiones efficiunt, nullum sit, quod cor ipsum minime pervadat! Quam difficile est æquitatis, atque rectitudinis sensum tueri in mendacii, & simulationis regione! Quam difficile, quod veritas sibi viam aperire valeat tot inter obices, & perrumpere cuneos aulicorum certatim conantium fallere Principem, eumque sibi vel consortem, vel patronum suarum cupiditatum promereri! *Ibidem.*

A Dei bonitate, non autem propriis meritis supremam tenent auctoritatem.

Deus homines secernit, attollit, & super alios constituit; sed in hoc dicerem potius, illum minus de illorum meritis ferre judicium, quam suam erga ipsos largitatem insignire. Quænam erant regiæ qualitates David, ut Sauli successor daretur? Quinam hic eminens erat character Saul, ut ad solium Israel eveheretur? Nati pastores, & eo modo instituti, quem genus illorum decebat, minus apti videbantur sceptro gerendo, quam pedo, exercitibus ducendis, quam pascendis ovibus. Divina igitur electio jacit regiæ auctoritatis fundamenta: *Per me Reges regnant.* (Prov. 8.) Eduxit Deus ex nihilo eorum essentiam, & facit, ut inde etiam ipsorum existat magnitudo. Sed si bonitas sua illis coronam largitur, justitia sua illam sustinet, atque hæc eadem divinam sibi protectionem promeretur. *Secundus Academiæ Sermo anno 1705.*

Prosperi eorum successus non secus ac elatio sunt a Deo.

Omnis potestas a Deo est; per hunc subsistunt regna, & Reges illa moderantes: *Non est potestas nisi a Deo.* (Rom. 13.) Providentia, quæ variis vitæ conditionibus, omnibusque generatim hominibus invigilat, peculiarem gerit curam Imperiorum, & Imperantium. Reges majoribus indigent gratiis ad populos regendos, quam populi, ut Regibus pareant. Quo quisque elatior in terris est, eo magis Cœli favoribus eget, ut suis perfungatur officiis, utque seipsum in sua dignitate sustineat. Frustra superbia bonorum, ac dignitatum comes individua summæ libertatis libidinem terræ Principibus conatur suadere: frustra sibi blandiuntur inter politicos canones satis præsentia sibi adesse subsidia ad magnas revolutiones prævertendas. Humane spiritus cum omnibus dolis, ac deceptionibus tuis, humana prudentia cum omnibus præcautionibus, & adinventionibus tuis, favere quidem potes Regibus aliquid molientibus, aggressisque; sed ut illos in solio confirmes, certosque facias, tibi virium satis non est. Nisi effuderit Deus ubertim suas benedictiones in Regem, quidquid iste ditionem suam tuiturus aggredietur, in irritum cedet. Cum Dei sit imperia largiri, unius illius est eadem auferre, vel prohibere, ne auferantur ab aliis. *Sermo tertius Academiæ anni 1705.*

Quantum virium habeant bona, vel mala Regis exempla in suos.

Nihil tantum in populorum animos virium habet, quam Regis exemplum: Cupiditas eidem placendi gignit desiderium illos imitandi. Gaudemus vulgo eos imitari, quibus obedire tenemur, vel a quibus præmia nos percepturos esse speramus. Quænam igitur publicæ rei calamitas est, cum Rex illi præpositus non horret iniquitatem, & nullo zelo Religionis tenetur? cum ille blandis adulantium verbis aures, animumque præbet; cum ad illius gratiam aucupandam oportet nosse dissimulare veritatem; cum illa omnia suæ ambitioni, politicæ, cupiditati, voluptati, iracundiæ sacrificet? Quid fieri possunt Subditi Principis adeo impii? Vitium, quod exemplo suo probare videtur, nonne apud illos vim majorem obtinebit, quam virtus, quam vi-

detur contemnere, vel nulla mercede dignam arbitratur? Quam vim leges habebunt, si ille prior has videtur negligere? Quomodonam sceleris pœnæ dabuntur, si ille prior in vetitum ruit? Ubi semel in solium ascenderit corruptio, nonne inde in omnes se conditiones effundet? Nonne privatus quilibet officii sui cancellos effringet, & gravissima quæque audebit per legum omnium dedecus, spe ductus impunitatis? Quid hoc in regno videbitur, nisi licentia, impietas, injustitia, Religionis eversio? *Ex eodem.*

Regum pietas potius quam fortitudo causa est victoriarum.

Sæpissime fallimur, cum Regni prosperitas Regis prudentiæ, & præliorum victoriæ, Imperatorum virtuti, militum dexteritati, vel arbitrio fortunæ, accepta referuntur. Prosperi hujusmodi eventus pietati Principis, vel populorum sunt referendi. Exercituum Deus vulgo disponit de victoria in eorum gratiam qui sibi fidelius deserviunt, quod si non semper præstat, hoc est ne illi superbia intumescant, & brachii sui robori tribuant, quod mere a Dei bonitate obtinuerunt. Donec Israel summa officii fide muneribus suis fungebatur, triumphos egit de hostibus suis, licet plerumque viribus, copiarumque numero præstantibus: verum ex quo ab officio recessit, victus fuit, & aliquando etiam in durissimam captivitatem perductus. Sive ergo Regna per suam potentiam vigeant, sive per suam decidant infirmitatem: Seu floreant populi, seu probro sint; Omnipotens adeo contrarios effectus operatur, ut remuneretur pietatem, vel ut in scelera populorum, & Regum animadvertat. *Ex eodem Sermone.*

Magni & divites esse debent pauperum, & parvulorum præsidium.

Secundum Magna divinæ Providentiæ consilia summi viri parvulorum regimini, fortes infirmorum præsidio, divites pauperum solatio destinati sunt; ac zelo suo potissimum iis præstandis charitatis officiis, ut seipsos tueri possint iis in sedibus, quas occupant. Quomodonam Omnipotens abnueret confirmare sceptrum in manibus Principis conantis inhibere cursum scelerum, & iniquitatum, & Legum severitate, & virtute exemplorum? qui ut vitii honorem, atque virtutis amorem suadeat numquam alterum quidem pœna, alterum vero præmio vacuum abire sinit? Qui ubique bonis favet, & nonnisi merentibus honores, & magistratus permittit. Cur Deus benedictionibus suis non prosequeretur Regis conatus, qui non minus subditos suos ab hostibus tuetur, quam inter illos publicam tranquillitatem constituit? qui nonnisi invitus belli consilia movet, & cui nihil optatius accidere potest, quam pax? Qui morum suavitate, quoad fieri potest imperii temperat severitatem? Cui minus curæ est sua, quam Templorum gloria? Qui tandem incessanter privatam suam, & populi sui sanctificationem perquirit. *Ibidem.*

Æquis, piisque dumtaxat Principibus accidit amorem populorum sibi conciliare.

Ad regnum pacate regendum perfectus requiritur consensus inter eum, penes quem jus est imperandi, & eos, quos imperata facere opus est! Sed quantum consensus ille necessarius est ad Principis tranquillitatem, reique publicæ felicitatem, tantum illum statuere arduum est. Longe facilius est populis timorem, quam amorem injicere. Regum majestas ut plurimum reverentiam suadet, non ciet confidentiam. Potestas, qua fruuntur, metum incutit, sed extinguit amorem. Ut Princeps amorem subditorum sibi promereatur, utatur oportet auctoritate cum modo, & suavitate. Hoc faciunt illi, quibus æquitatis, & Religionis zelus inest; pietas enim, atque justitia imperii duritiem in illis temperant, & in vulgi mente minuunt austeritatem illius subjectionis, quæ tantum humanis mentibus negotium facessit. *Ex eodem Sermone,*

Amor proprius efficit, ut Principes id unum cogitent quod illos palpat in dignitate sua, & fugiant, quod illis crucem figit.

Principes facile allici seipsos sinunt blandis dignitatis suæ imaginibus. Industrii in iis dignoscendis, quæ in honoribus majores habent illecebras; non minori cura sibimet contegunt, quæ iisdem crucem figere possunt. Amor proprius sexcentas illis aperit vias, ut sese expediant iis, quæ ipsis accidunt permolesta, & quod minime sentiunt, quam præstet amare æquitatem, & beato justitiæ jugo subjici, in tyrannicam erroris, & iniquitatis incidunt dominationem. Cupiditatis proclivitas augetur artibus adulationis illos circum undique obsidentis, & hæc insana libido, qua in ipsis etiam sceleribus laudari, probarique volunt, in dies singulos percrebrescens, in omnes Reipublicæ partes aerem ita contagiosum effundunt; ut membra omnia corruptione hac contabescant. *Sermo quartus Academiæ. Anni 1705.*

Mala hæc accidunt in republica, cum Magistratus negligit legū observantiam.

Cum Princeps negligit facere, ut leges vigeant, atque illis pareatur, nulla est amplius in Regno consensio, & tranquillitas. Omnia sus deque perturbata sunt; hæresis mentes inficit; libido corda corrumpit; luxus animos dejicit; regnat impietas, & cupiditates omnes perturbatæ jugulant meritum, & virtutem exinaniunt. Cum nulla amplius supersint valla, ad vitii licentiam compescendam, omnia in incertum feruntur, omnia colliduntur; reipublicæ navis sine nauta currit in procelloso mari, ubi nihil nisi naufragium expectandum est. Quam opem illi afferre potest inanis hominum politica, cujus consilia sunt adeo incerta, ac finita, & quæ Deus confundere oblectatur, ex quo illa a virtute secedit? Solæ tantum pietas, atque justitia sunt fulchra regalis solii, quæ illius lapsum præveniunt, & cum jamjam labitur, reparant: hæ quippe solæ auferunt discordiæ, & iniquitati instrumenta, quibus illi evertunt imperia. *Ex eodem sermone.*

Mala in quæ incidunt Principes veritatem non audientes.

In quæ mala, ac scelera proruunt Principes hujus mundi cum libenter non audiunt veritatem! Tunc omnibus suis cupiditatibus traditi certam non habent regulam, neque tutam agendi rationem. Illos adulatio corrumpit, politica fallit, pravum consilium præoccupat, amici meliores apud illos suspicione non carent, & infensissimi eorum inimici familiarissimi illorum fiunt, & maxime necessarii. Virtutes omnes de gradu deturbant, & turpissima vitia in honore ponuntur. Ambitio commendabilis ardor habetur; ultio, generosus animi sensus; dolus efficax ratio efficiendi, ut omnia benevertant. Pietas merum nomen est; Religio, prætextus, ingenua loquendi libertas, rudis simplicitas. Timor tunc pervadit mortalium omnium virtute præditorum mentes, & sollicitudo corda; nemine sciente, quid pro præsenti sepuatur, & quid in tempus futurum reformidet. Nulla in promissis fidelitas est, nulla in amicitiis securitas, nulla in contractibus certitudo. Populus omnis timore ac terrore corripitur videns in solio iniquitatem, ex quo exules extorresque procul avolant pietas, atque justitia. Denique scelera omnia Regnum obruunt; quia regnans impietas, ac populum præcedens ubicumque illi aditum referat. *Sermo 5. Academiæ anni 1705.*

Populorum interest orare Deum, ut obtineant Reges, & magistratus æquos.

Inferiorum quam maxime interest, quod illi, a quibus reguntur iis sint præditi qualitatibus, quæ sunt in primis necessariæ ad sibi eas promerendas gratias, quibus indigent, & in ordine civili maxime refert bonos habere judices, bonos Magistratus, bonos Principes. Hos numquam satis a Deo petere possumus. Quibus hæc non contigit felicitas, Deum precibus fatigent; ut suppleat iis rationibus, quas novit, & quę numquam illi deficiunt. Qui vero hanc assecuti sunt, preces enixas debent effundere, ut super suorum Principum caput cœlestes eliciant benedictiones; hæc enim ratio est illas sibi promerendi. Deum pro Regibus, ac Principibus rogemus, ut in Publicæ rei regimine eo magis Deo subditi sint, quo minus pendent ab hominibus, ut eorum auctoritate suffulta Ecclesia vitam ducere valeat tranquillam atque pacatam in omni pietatis genere, atque honestatis. *Tourneux in Anno Christiano Tomo II.*

Principum auctoritas a Deo ipso est.

Omnem potestatem esse a Deo, S. Paulus Apostolus docet: *Non est potestas nisi a Deo.* Eas, quæ constitutæ sunt, a Deo constitutas esse: *Quæ autem sunt, a Deo ordinatæ sunt*, & resistere Deo illum, qui potestati ab illo constitutæ adversatur. (Rom. 13.) *Qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit.* Eos, qui populis præsunt, esse Ministros Dei, ad bonum quidem remunerandum, malum vero puniendum: *Dei minister est tibi in bonum; Dei minister est vindex in iram*; & ita Principibus defert titulum ipsum, quem sibi tamquam Apostolus, vindicat: *Sic nos existimet homo, ut ministros Christi.* (1. Cor. 3.) Hinc liquet, dignitatem esse divinæ super homines potentiæ participationem, quam aliis propter aliorum utilitatem communicat: hoc ministerium esse, quod ipsis committit; ideoque cum nihil verius, & æquius sit auctoritate, ac potentia Dei, nihil verius, & æquius esse, quam magnitudinem in iis, quibus illam vere communicat, & qui non sunt usurpatores illius. *Ex Speciminibus Ethicis Tomo 2.*

Cur Principes sint reverentia digni.

Quæstio hæc posset institui, qua de causa Principes viri digni sint observantia? Haud illi quidem sunt hac digni propter opes, neque propter voluptates, neque propter fastum ipsorum; sed quia participes sunt Regni Dei, Deus in eorum persona observandus est secundum mensuram, quam quilibet possidet; necnon propter ordinem, in quo Deus illos constituit, & quem per suam Providen-

tiam diſpoſuit. Itaque cum hæc ſubmiſſio habeat pro objecto rem, quæ vere digna eſt obſervantia, hæc non debet eſſe dumtaxat exterior, & meræ cæremoniæ, verum etiam interior; videlicet complecti debet confeſſionem ſuperioritatis, ac magnitudinis reipſa exiſtentis in iis, qui obſervantur. Hanc ob cauſam Apoſtolus commendat Fidelibus, ut ſint ſubjecti poteſtatibus non ſolum propter pœnæ metum; verum etiam propter conſcientiæ cauſam. *Non ſolum propter iram, ſed etiam propter conſcientiam*. *Idem Tomo* 2.

Rom. 13.

Dignitas per ſe nullo eſt in diſcrimine; uſus ejuſdem pretium conſtituit.

Sacra Biblia immutabilis omnium ſenſuum noſtrorum regula, duos varios nobis inſpirat de dignitate; modo etiam ait, quod magnum eſt coram hominibus eſſe abominationem coram Deo; modo docet, nullam eſſe poteſtatem, quæ non ſit a Deo, & quaſcumque poteſtates, quæ in terris ſunt, ab illo fuiſſe conſtitutas. Ibi ad honorum contemptum in nobis ciendum oſtendit, Aman ambitioſum Regis amicum, qui abuſus Domini ſui gratia poſteritati inviſum ſe præbet, & extremum ſibi ſupplicium promeretur. Hic ad eos nobis commendandos in Joſeph nobis exhibet fidelem miniſtrum, qui diutina virtutis ſuæ experientia ad primos honores attollitur, ac in tanto dignitatis gradu per conſiliorum ſuorum fidelitatem perſeverat, omnem dignitatem ſuam ad Principis ſui gloriam, populorum felicitatem, domus ſuæ ſalutem convertens; ſibique tantum reſervans jugem laborem, cui vacat, & nitorem innocuum, quo ſupra cæteros emicat. Quid hæc ſibi vult ſenſuum inter ſe in ſpeciem oppoſitorum contradictio? Niſi quod dignitas nullo per ſe in diſcrimine eſt, ſed uſum illius efficere, ut de illius pretio dijudicetur, & poſtquam aliquis per legitimas vias aſcenderit, nonniſi per eaſdem ſe in eodem gradu tueri? Hoc ſi abſit, nulla vera in mundo dignitas eſt; perit qui ambitione excæcatus, vel abundantia corruptus ſua abutitur dignitate, ut ſuis cupiditatibus obſequatur. Salutem ibi ſuam operatur, qui Religione illuſtratus agnoſcit, ſe propter alios dumtaxat magnum eſſe; dignitates quo magis nos attollunt, eo magis nos ſubjicere; & per earum fulgorem interire, qui per uſum illarum ſe nequaquam ſanctificat. *Recens Auctor*.

S. Bernardi monitum ad Terræ Principes.

En quibus verbis S. Bernardus gratulaturus cuidam ſuorum Diſcipulorum, qui ad primum Eccleſiæ ſolium nuperrime evaſerat, tantam dignitatem, ſuum illi potius dolorem teſtatur. Verum eſt, Sancte Pater, me extrinſecus nequaquam illius expertem fuiſſe lætitiæ qua omnes propter collatam ſibi dignitatem exultant, ſed ingemui, & dolore confectus ſum propter te in ſecreto cordis mei: neque enim gradum quem tenes cogitare poſſum, quin lapſum reformidem. Quo eminentior eſt dignitas, eo caſus mihi horribilior videtur. Intueor quod es, ac inde, quid tibi ſit metuendum dimetior; ſcriptum enim eſt: *Homo cum in honore eſſet, non intellexit*. Quin ergo ob ſtatum tuum intumeſcas, ne aliquando *forte contingat* tibi miſerabilem illam emittere vocem; *A facie iræ indignationis tuæ elevans alliſiſti me*. Tu enim hodie in ampliſſimo quidem loco es, non in tutiſſimo. *P. Bourdalove in Dominicali*.

Pſalm. 48.

Bernard.

Principes eſſe debent ſubjecti, Deo, & in hac ſubjectione vera dignitas eorum conſiſtit.

En quomodo cum Antoninis, atque Severis licet idolorum cultoribus loquebatur Tertullianus. Neque ſe illis adulari credebat, cum eos ſuper homines, immo etiam ſuper Deos collocaret; ſuper homines quidem, quia erant Cæſares, & hominibus imperitabant; ſupra Deos vero, quia vivebant, cum Dii mortui eſſent. *Ante omnes, & ſuper omnes. Quidni? cum ſuper omnes homines, qui utique vivunt, & mortuis anteſtant*. Ille tamen non timebat, licet ante rogos, atque ſecures, quominus idololatris hiſce imperatoribus prædicaret Deum, Deum viventem, Deum, quem & ipſi Deum unum, potentiæ ſuæ auctorem, conſervatoremque cognoſcebant, Deum hunc primum eſſe potentem, ipſos vero ſecundos, vel primos poſt illum. *A quo ſunt ſecundi, poſt quem primi*. Illos non poſſe ignorare hanc ſubordinationem; quia cum omnia poſſent ſuper reliquos, ſuper Deum hunc ſe nihil poſſe ſentiebant, a quo & vitam, & poteſtatem hauſerant: *Adverſus quem valere non poſſunt, per hunc ſe valere cognoſcunt*. Potiſſimum vero illis perſuaſum eſſe debebat, ſubordinationem hanc non ſolum ipſis non turpem eſſe, verum etiam fontem gloriæ, & magnitudinis; re enim vera ideo erant magni, quia erant, & cognoſcebant ſe Deo eſſe minores: *Ideo magnus eſt, quia Cœlo minor eſt*. *P. de la Rue Sermone pro die feſto Nativitatis Domini*.

Tertul. Apol. c. 30.

Principes uti debent ſua auctoritate, ut Deo ſerviatur.

Si Moyſes miſſus ut Hebræis Dei legem doceret ad idolorum cultum conſtituendum eadem uſus eſſet potentia, qua cœlitus indutus fuerat: Si Joſue electus a Deo ad erigendum Iſrael ſuper Jebuſæorum, & Amalecitarum interitum, ad eorum proferendum imperium iiſdem uſus fuiſſet armis, quorum imperium Deus ipſi commiſerat; quænam perduellionis eſſet culpa, quæ perfidia? Hoc quotidie vos facitis, o terræ Principes, cum exiſtimatione, & auctoritate, quam vobis contulit Deus ſuper infirmos, hac abutimini, ut veſtra jura divinis poſthabeantur; cum flocci facitis domeſticorum veſtrorum flagitia, miniſtrorum avaritiam, ſubditorum impietatem; dummodo jugum veſtrum patiantur, veſtriſque pareant cupiditatibus; cum minimas quidem injuriæ vobis illatæ ſuſpiciones vos irritant, & nullo habetis in diſcrimine illas, quæ inferuntur Deo. Potentes eſtis, verum ſub Deo; non igitur potentes eſtis, niſi ut ſerviatis Deo. *P. de la Rue in Quadrageſima*; *Sermone de uſu auctoritatis*.

Principes felices dici poſſunt cum juſte regnant.

Beati vocantur Principes, S. Auguſtinus ait, cum juſte regnant; cum inter ſummos honores, qui ſibi deferuntur, & obſequia, quæ ſibi adhibentur, meminerunt ſe homines eſſe ab aliis non diſſimiles; cum præcipue ſua utuntur potentia ad ſtatuendum, extendendumque divini cultus imperium; cum Deum timent, diligunt, eique ſerviunt; cum præferunt poſſeſſioni dignitatis ſuæ regnum cœleſte, in quo nullos metuent potentiæ ſocios, cum lenti erunt ad puniendum, & ad parcendum faciles; cum pœnas non exercent niſi propter bonum, & ſalutem regni ſui, non autem ut propriis ultionibus ſatisfaciant; cum indulgentes non ſunt, ut vitiorum faveant impunitati, ſed noxiorum correctioni ſuffragentur; cum in occaſionibus, in quibus ſeverius agere tenentur, rigorem hunc temperant aliqua actione ſuavitatis, atque clementiæ, & liberali effuſione beneficiorum. En cui bono inſervire debent auctoritas, potentia, magnitudo Principum, cæteraque cum interiora, tum exteriora bona quæ recipiunt a Deo. *Tourneux in anno Chriſtiano, Tomo* 10.

Licet genus nobilibus minime conferat qualitatē realem, jure tamen aliis præferendi ſunt ubi paria ſint merita.

Genus, ac nobilitatem ſortitum fuiſſe ſecundum homines, idem eſt, ac genus ſuum a ſpectatiſſimis genitoribus ſecundum mundi ordinem hauſiſſe; ſed hæc nativitas nullum per ſe confert animi, vel corporis bonum; nullum adimit vitium, & plura in nobilibus æque ac in aliis deprehenduntur. Nulla igitur adeſt ſolida ratio, quæ magis commendet nobiles præ illis, quibus hoc negatum eſt. Tamen quia oportet inter homines ordinem eſſe, jure quibuſdam in locis conſtitutum eſt, viros hujuſmodi eſſe aliis præferendos eiſque nonnullas honoris prærogativas eſſe concedendas. Si hic omnia ſubſiſterent, nihil niſi æquum eſſet in noſtro conceptu nobilitatis; ſed proceditur. Ex hoc ordine ad hominum arbitrium ſtatuto ſine ratione aliqua ex iiſdem perſonis deſumpta, fit ordo naturalis, & inevitabilis, eumque conſueſcimus intueri tamquam aliquid inhærens eſſentiæ illorum, quibus hæc prælatio defertur. *Ex Speciminibus Ethicis Tomo* 2.

Principes uti debent ſua auctoritate ac poteſtate ad majorem Dei gloriam.

Cum viri Principes a Deo acceperint ſuam auctoritatem, ac poteſtatem ad majorem nominis ejuſdem gloriam, hac propter Deum uti debent; hoc eſt, propter Deum illis faciendum eſt quidquid facere poſſunt, & ipſorum potentia norma eſt officiorum ſuorum. Inſpiciendum illis dumtaxat eſt, quid valeant: certum quippe eſt, illis, quidquid valent eſſe efficiendum. Si parum poſſunt, parum facere tenentur; ſi multum poſſunt, eorum creſcit obligatio pro incremento potentiæ. *Ibidem*.

Jus habent medendi malis omnibus, & efficiendi ut Leges in Regno excipiantur.

Edicta in Regno acceptata poteſtatem Principibus viris conferunt quamplurimis malis medendi. Jus habent exempli gratia prohibendi, ne quis aleæ ſe mancipet, interdicendi choreas diebus feſtis, efficiendi, ut ſerventur aliæ id genus ſanctiones, quarum obſervantia quamplurima flagitia repelleret. Qui ergo pias conſuetudines invehere vel invectas tueri poſſunt, ad id omnino tenentur, & Principes poſſunt, cum Regni edicta illis conferunt auctoritatem. Ita cum hoc munere non perfunguntur, per præfectos ſuos non invigilant, non deeſt dubitandi cauſa, utrum ſe debeant reos credere ſcelere omnium, quibus mederi debuerunt. *Ibidem*.

Tenentur pariter extrudere vitia ex iis locis, ubi auctoritate pollent.

Si omnibus Principum officiis addentur illa, quæ oriuntur ex poteſtate, quam habent, variis medicinam afferendi malis ea in ditione, qua tenent; ſi addatur quidquid facere poſſunt ad extrudendum ſua auctoritate, verbis, exemplo luxum, blaſphe-

miam, libidinem, aleam, licentiam, & pleroſque alios vitiorum fontes, omnia juxta hæc duo principia regantur, Principibus quidem omnia pro viribus efficienda eſſe, & horum officiorum omiſſione eos noxios fieri criminum omnium, quæ non prohibuerint; aliqua concipietur imago terribilium hujus miniſterii periculorum. Tamen hæc peccatorum congeries, quorum, quin ſibi religioni vertant, prægravantur, non admodum ab illis viventibus adhuc percipitur. Rumor, qui juxta illos accidit, iis ſtuporem immittit, & externa objecta, quibus extra ſe rapiuntur, prohibent, ne videant. *Ibidem*.

Tenentur quoque omnia quæ poſſunt procurare bona in locis ad quæ ſua ſe extendit auctoritas.

Principi iis in locis, ubi pollet auctoritate, faciendum eſt, quidquid faciendi poteſtatem habet pro bono populorum, & Eccleſiæ: omnes id facere tenentur viri nobiles in agris, & domibus ſuis. Magiſtratus debet efficere, quidquid faciendi jus Provincia illi credita tribuit, ut juſtitia reddatur; & ſingulis denique in miniſterio ſuo faciendum eſt omne bonum, quod poſſunt, ne talentum a Deo traditum inutile maneat. Hæc regula triplici verbo præſcribitur, ſed praxis longius extenditur; ut enim omnia in rectum ordinem redigantur, & ut omnes auferantur abuſus, nequaquam alia re opus eſſet, niſi ut, qui in manibus habent auctoritatem, omni uterentur poteſtate ſua ad hoc, ut Dei, Eccleſiæque leges obſervarentur. *Ibidem*.

Tenemur obſervare ſummos viros, & quid in illis colendum ſit.

Fideles facere nequeunt, quominus conſcientia addicti eam ſummis viris adhibeant reverentiam, quæ ipſis debetur; ita ſæpe illos colunt magis, quam par ſit; colunt quippe in illis opes, & alia, quæ præ cordis nequitia diligunt, & quæ neque cultum, neque obſervantiam merentur. Honor igitur eſt neſcio quid Principum virorum conditioni inhærens; & honor hic juſtus eſt, quia, ut a nobis probatum fuit, juſtis, legitimiſque rationibus nititur. *Ibidem*.

Cum Nobiles pluribus ſint vitiis obnoxii difficilius ſalutem conſequuntur.

Mundi hujus viri nobiles difficilius ſalutem ſuam operantur, & majori in pereundi periculo verſantur, quam alii. Quomodo enim fieri poteſt, ut qua bonis, & honoribus nitet, non intumeſcat, illa habeat tamquam non ſua, iiſque tantum ad ſuum miniſterium utatur. Si potentes viri iſta non appeterent, legitimus eorum uſus ipſis eſſet facilior; ſed iis pleni ſunt, eaque ardentius, quam cæteri, concupiſcunt; repleti ſunt concupiſcentia, qua opes, nitorem, & voluptates depereunt; & hæ opes, hic nitor, hæ voluptates ſeſe illis offerunt inceſſanter. Non poſſunt umquam, ut alii, hæc omnino ſibi interdicere; tamen illis æque ac aliis nefas eſt in iis immorari, iis frui, iiſque oblectari. Ergo in pereundi majori periculo verſantur, quam alii. *Ibid.*

Status magnitudinis, quem imponit Deus, poteſt cum ſubmiſſione acceptari, ſine præſumptione quæri, & cupiri non poteſt.

Si Principum ſtatus talis eſt, qualis nobis exhibetur, patet, illum bene tolerari poſſe, cum illum imponit Deus, & acceptari poſſe cum ſubmiſſione ad voluntatem ipſius, ſed ultro conquiri citra præſumptionem, & imprudentiam non poſſe. Hoc eſſe oportet conſilium providentiæ, & voluntatis Dei, quæ conſolatur nos, quemadmodum gratia illius ſuſtinere nos debet: quamobrem Scriptura docens, quid ipſi quærere debeamus, monet nequaquam magnos honores, inſigneſque Provincias nobis eſſe petendas: *Noli quærere a Domino Ducatum, neque a Rege Cathedram honoris*; & ſuadet, ne objiciamus oculis populi noſtra flagitia regimen illius accipientes. *Ibidem*.

Eccli. 7.

Nobilium exempla quam valeant ad populos in bonum, vel malum permovendos.

Geſtit Eccleſia magnorum virorum virtutem mortalibus proponere, quatenus magis aptam ad hominum mentem præ virtute aliorum permovendam. Certum quippe eſt nil aptius eſſe ad ſuperbiam, mollitiem, impœnitentiam parvulorum frangendam Principum virorum humilitate, mortificatione, pœnitentia: illorum exemplum vim obtinet peculiarem, eorumque magnitudo non majori pollet auctoritate ad virtutem ſuadendam, quam ad vitium probandum. Ad id facti ſumus, ut illam cum admiratione ſuſpiciamus, & facile ad imitandum impellimur, quod admiramur. Quamobrem æquum eſt, Eccleſiam illis uti in bonum, ut dæmon utebatur in malum, ac inde illa totidem efficiat ſalutis inſtrumenta, quemadmodum ille effecerat damnationis. *Ibidem*.

Nobiles ideo contemnunt parvulos, quia ſeipſos ignorant.

Omnis furor, impotentia, ſuperbia Principum virorum inde fluit, quia ſeipſos ignorant; cum difficile ſit, quod, qui ſeipſos cæteris pares intrinſecus putant, & quibus perſuaſum eſt, nihil in ſeipſis inveniri, quod mereatur exiguas illas prærogativas, quibus a Deo præ aliis cumulati ſunt, inſolentius, & imperioſius ſeſe gerant cum aliis. *Ibidem*.

Cum Principes auctoritatem ſuam a Deo receperint, hac uti non poſſunt, niſi juxta illas conditiones quas illis præſcribit Deus.

Verum eſt dignitatem eſſe participationem auctoritatis, & potentiæ Dei ſuper homines, & ſummos viros hanc ab ipſo Deo accepiſſe. Sciendum eſt tamen, quibus conditionibus, & in quem finem Deus illis hanc auctoritatem, & poteſtatem communicet. Cum enim hanc a Deo ſolum recipiant, eam legitime nequeunt poſſidere niſi ſub iis conditionibus, quibus Deus illam tribuit, eaque uti non valent niſi ob eos fines, quos Deus illis præſcribit. Ad evitandum igitur abuſum, in quem Principes auctoritatem ſuam convertere poſſent, conditionem ſuam conſiderare debent tamquam miniſterium aliquod, & officium, non autem veluti qualitatem ſuæ nobilitati inhærentem. Neceſſe eſt illos intrinſecus avulſos eſſe, illam tamquam a ſe alienam intueri, quæ illos neque in ſeipſis perfectiores, neque Deo acceptiores efficit, & quæ illis confert dumtaxat adminicula ad majus bonum, vel malum efficiendum pro modo, quo iis perfungentur muneribus, quæ ipſis obeunda ſunt. Illis perſuaſum eſſe debet, tunc tantum bonum, malumve uſum miniſterii ſui ſuum eſſe, ſibique eſſe permanſurum; nam mortis eorum momento magnitudo omnis auferetur, ipſique ſecum afferent ſolum bona, vel mala, quæ in eo ſtatu geſſerint. *Ibidem*.

DISCORDIA,

DISSIDIUM, DISSENSIO, JURGIUM &c.

MONITUM.

PRIMO ſtatim intuitu liquet, hoc argumentum, quod agit de vitio Charitati erga Proximum ex diametro oppoſito, & quod ſine odio, & inimicitiis fere eſſe nequit, ſub Charitatis Titulo contineri non poſſe, licet non ſemel virtus cum oppoſito vitio a nobis fuerit conjuncta. Res, de qua hic agitur, nimis eſt ampla, nimiſque neceſſaria, ita ut ſeorſim omnino ſit pertractanda, quin, nonniſi indirecte, de Charitate, injuriarum venia, inimicorumque amore incidat ſermo.

Diſcordia, atque diſſenſio paſſim in Rebus publicis, familiis, Eccleſia graſſatur, & nonnumquam etiam inter viros bonos irrepit, & novit Deus, quot mala, quot vaſtationes pariat, ubicumque invenitur; quam operoſum ſit eidem afferre medicinam, & quot ſcelerum cauſa eſſe conſueverit. Quamobrem nihil hac magis Concionatoris zelum debet excitare; cumque malum hoc ſit omnibus in civitatibus, atque ſocietatibus omnibus vulgatiſſimum, numquam in irritum ferri illius poteſt oratio, quæ ſemper uberrimum eſt fructum relatura. Immo audeo dicere, illum numquam rite munere ſuo perfuncturum, niſi omnes induſtriæ nervos ad diſſenſiones conciliandas impenderit.

Notandum hic tamen jurgia, quæ inter eos ſuboriuntur, quorum cor unum erat, non ſemper ejuſdem generis eſſe, neque ſemper ab eodem fonte manare. Nos vero in eo peculiariter immorabimur, quod vulgatius, & notius eſt, in lite videlicet, quæ licet juſta ſit, & unica etiam ad illatæ nobis injuriæ reparationem expo-